

Διεθνές Συνέδριο για το Σπήλαιο Θεόπετρας

Με τον εύλυτο τίτλο "Σπήλαιο Θεόπετρας - Δώδεκα Χρόνια Ανασκαφών και Έρευνας" έγινε με επιτυχία στα Τρίκλα διεθνές επιστημονικό συνέδριο στις 6 και 7 Νοεμβρίου, αφιερωμένο στις διεπιστημονικές μελέτες που έχουν μέχρι τώρα γίνει με επίκεντρο το σημαντικό αυτό σπήλαιο από την ανασκαφεία-αρχαιολογία Δρα Νίνα Κυπαρισση-Αποστολικά και τους συνεργάτες της. Η σπουδαιότητα του σπηλαίου έγκειται στο γεγονός ότι φιλοξενεί μια πλήρως στρωματογραφική και διαχρονική ακολουθία ιζημάτων, η ανασκαφική έρευνα των οποίων πιστοποιεί τη χρήση του στη Μέση Παλαιολιθική, την Άνωστη Παλαιολιθική, τη Μεσολιθική, τη Νεολιθική εποχή, αλλά και μετέπειτα, έως και τη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, όμως των μελετών που έγιναν όλα αυτά τα χρόνια, με την ευθύνη της Εφορείας Σπηλαιολογίας-Παλαιανθρωπολογίας, ήταν η ευρήματα της συμμετοχής όλων, απόλυτα εξειδικευμένων σε επιμέρους θέματα, επιστημονικών ομάδων στις έρευνες. Το συνέδριο διοργανώθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, την Κοινότητα Θεόπετρας Καλαμάκας και το Φυλάκιο-Ιστορικό-Λογοτεχνικό Σύνδεσμο Τρικάλων "Φ.Ι.Α.Ο.Σ.", υπό την αιγίδα του ΥΠ.Π.Ο. Παρουσιάστηκαν 20 πρωτότυπες αρχαιολογικές και αρχαιομετρικές ανακοινώσεις και εξετάστηκαν, μεταξύ άλλων, πολύ σημαντικά ευρήματα, μεταξύ των οποίων ήταν δύο ανθρώπινοι κρανίοι, ηλικίας 14.000 - 290 π.Χ., 7.000 - 200 π.Χ., 2 τ.κ. ετών, κραβιάς και αποτυπωμένα ποδιών ανθρώπου σε αρχαιολογικό στρώμα ηλικίας 46.300 ετών. Αρχαιομετρικό ενδιαφέρον ήταν οι ανακοινώσεις:

- Παναγιώτης Καρακάνας και Steven Weiner, "Λιθοσφραγισμοί και διαγένεση των αποθέσεων του σπηλαίου Θεόπετρας".
- Γιώργος Φακορέλης και Γιάννης Μανιάτης, "Μάρτυρια 50.000 χρόνων ανθρώπινης παρουσίας στο σπήλαιο Θεόπετρας με 10".
- Σωτήρης Μανώλης, Leslie Aielo, Robin Henessy και Νίνα Κυπαρισση-Αποστολικά, "Αποτυπωμένα ποδιών Παλαιολιθικής εποχής από το σπήλαιο Θεόπετρας".
- Ελένη Στραβοπόδη και Σωτήρης Μανώλης, "Το ανθρωπολογικό υλικό από την ανασκαφική έρευνα στο σπήλαιο Θεόπετρας: Το βιοπολιτισμικό πλαίσιο".
- Martin Evison, "Ανάλυση αρχαίου D.N. Α των ανθρώπινων οσκελετικών καταλοίπων του σπηλαίου Θεόπετρας".

Συνέδριο Κεραμικής στην Κύπρο

Το Ίδρυμα "Αναστάσιος Γ. Λεβέντης" και ο Καθηγητής Βάσος Καραγιωργής διοργάνωσαν ειδικό διεθνές συνέδριο στη Λευκωσία με τίτλο "Λευκωριότητα Κεραμική" (White Slip Ware), που έγινε στις 29 και 30 Οκτωβρίου 1998. Στο εξειδικευμένο αυτό συνέδριο, που έγινε προς τιμήν του Malcolm Wiener, συμμετείχαν 25 προσκεκλημένοι ερευνητές και ανακοινώθηκαν 29 πρωτότυπες εργασίες, όλες σχετικές με το θέμα. Οι ερευνητές συζητούν προβλήματα τυπολογίας, χρονολόγησης, παραγωγής και τεχνολογίας αυτής της ιδιαίτερης κυπριακής κεραμικής, η σημασία της οποίας αναδείχθηκε μόλις τα τελευταία χρόνια. Η λευκωριότητα κεραμική διακρίνεται για την ποιότητά και την ιδιαίτερη τεχνική κατασκευής της, παράγεται στην Κύπρο σε όλη τη διάρκεια της Ύστερης Εποχής του Χαλκού και εξάγεται σε ευρεία κλίμακα. Γι' αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δείκτης εμπορικών και πολιτισμικών σχέσεων της Κύπρου με διάφορες παραμεσόγειες περιοχές, από τη Συροπαλαιστινιακή ακτή και την Αίγυπτο μέχρι τη Σικελία. Η παρουσία αυτού του είδους κεραμικής στη Φυλακική της Μήλου, στο στρώμα της ηρωοειδικής καταστροφής του Ακρωτηρίου Θήρας και σε καλά χρονολογημένα στρώματα από το φακόρο Τελλί εϊ' Δαβ' στα Δάφια του Νεόλου είναι πιθανό να συμβάλλει και σε ζητήματα απόλυτης χρονολόγησης της Αιγαϊκής Ιστορίας κατά

την Ύστερη Χαλκοκρατία. Από την Ελλάδα συμμετείχαν οι Ε. Αλούπη, και Α. Λέκκα με την εργασία "Assessment of the white slip classification scheme based on physical and chemical aspects of the technique". Το Πρακτικό αυτού του Εξειδικευμένου συνεδρίου θα δημοσιευθούν από το τμήμα εκδόσεων του Ιδρύματος "Α. Γ. Λεβέντης".

Το "Ελληνικό Αλάτι"

Το Πολιτιστικό και Τεχνολογικό Ίδρυμα της ΕΤΒΑ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ναυτιλίας, διοργάνωσε στις 6-9 Σεπτεμβρίου ένα διεπιστημονικό Τριήμερο Εργασίας στη Μυτιλήνη αφιερωμένο στο "Ελληνικό Αλάτι". Συμμετείχαν 40 περίπου ερευνητές από την Ελλάδα και την Κύπρο και παρουσιάστηκαν 36 εργασίες που κλύθηκαν βήματα της ιστορίας, χρήσης και παρασκευής του αλατιού από την Προϊστορία ως τις μέρες μας.

Οι ερευνητές προέβησαν από τους χώρους της Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Λαογραφίας, Κοινωνιολογίας, Χημείας, Φυσικής Γεωγραφίας, Αρχιτεκτονικής και Ιατρικής, αναδεικνύοντας με το εύρος της συμμετοχής τους τη συμβολή της διεπιστημονικής προσέγγισης στη σύγχρονη έρευνα. Από το Φυλάκιο των βετικών επιστημών παρουσιάστηκαν οι εργασίες:

- "Ιχνηλάτες αλατιού σε αρχαία σκεύη", Ε. Αλούπη, Α. Καρύδου, Θ. Παράβελλης και Ι. Σιώτης.
- "Ο αλατός του νεογνού", Μ. Παπαθανασίου.
- "Αλάτι, οστρακόδελτα και μεταρρύθμιση: Η φυσική και μεταρρυθμιστική ιστορία του αλατιού στην αρχαία ελληνική παράδοση από τον Αριστοτέλη ως τις πηγές του αρθρικού και του δικτύου Μεσοίωνα", Κ. Κανάβας.
- "Οι τεθλασμένοι οίνοι. Το αλάτι στην οινολογική τεχνική", Σ. Κουράκος-Δραγανά.

Το Τριήμερο Εργασίας για το "Ελληνικό Αλάτι" είναι το όγδοο μιας σειράς επιστημονικών εκδηλώσεων με αντικείμενο την ιστορία και τεκμηρίωση της διαχρονικής παραγωγής βασικών προϊόντων στον τόπο μας. Τα Πρακτικά των πέντε πρώτων Τριημερών εργασίας ("Ιστορία της Νεοελληνικής Τεχνολογίας", "Ιστορία του Ελληνικού Κρασιού", "Ο άρτος πλιών", "Ελιά και λάδι", "Αμπελοοικονομική ιστορία στο χώρο της Μακεδονίας και της Θράκης") κυκλοφορούν ήδη από τις εκδόσεις του Ιδρύματος (Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αμερικής 13, 106 72 Αθήνα/τηλ. 3614824-7).

Συμπόσιο στη μνήμη του Δ. Ρ. Θεοχάρη

Την προηγούμενη χρονιά συμπληρώθηκαν 20 χρόνια από το θάνατο του Δ. Ρ. Θεοχάρη, Ο Τόμας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Α.Π.Θ., στο οποίο ο μεγάλος προϊστοριολόγος υπηρέτησε καθηγητής, διοργάνωσε τριήμερο Συμπόσιο στη μνήμη του με θέμα: "Η προϊστορική έρευνα στην Ελλάδα και οι προοπτικές της. Θεωρητική και μεθοδολογικά προβλήματα". Το Συμπόσιο ξεκίνησε στις 26, 11 Αυγούστου, με τον τίτλο "Προϊστορική έρευνα στην Ελλάδα και στην Καστοριά, με συμμετοχή εκατό περίπου συνέδρων, προϊστορικών αρχαιολόγων και ειδικών από τις βετικές επιστήμες, οι οποίοι παρουσίασαν 70 ανακοινώσεις, Αξέλουγα ήταν η συμμετοχή αρχαιολόγων από γενναϊκά κράτη (Γουανιά, Βουλγαρία, Εγγύη, Αλβανία). Οι συνέδριοι είχαν τη μοναδική ευκαιρία να επισκεφθούν τον αρχαιολογικό χώρο του νεολιθικού Λιμναίου οικισμού στο Διστόπλο Καστοριάς και να ξεναγηθούν επί τόπου από τον διευθυντή της ανασκαφής κ. Γ. Χουρμούζιδη και τους συνεργάτες του γι' αυτή τη μοναδική, στο είδος της, ανασκαφή στη χώρα μας. Σε αρκέτες ανακοινώσεις που αναπτύχθηκαν από ειδικούς των βετικών επιστημών παρουσιάστηκαν θεωρητική και μεθοδολογικά προβλήματα από τη μεριά της Αρχαιολογίας, η 26, 11 Αυγούστου, ότι μπορεί να συνεισφέρει και να αναπτυχθεί περισσότερο σε θέματα Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Οι καθηγητές Γ. Χουρμούζιδης, Α. Παπαστερίου, Α. Παπανθίου

και Κ. Κωτσάκης είχαν την κύρια οργανωτική ευθύνη αυτού του Εξαμεσίου Συμποσίου. Βοηθήθηκαν από επίταξιο ό-θων νέων συνεργατών, στους οποίους ανήκουν θερμά συ-χαρητήρια.

Συμπόσιο προς τιμήν του Ε. V. Sayre

Οι εξελιγμένες μέθοδοι διαχείρισης αναλύσεων και λοι-πών δεδομένων που αφορούν σε θέματα της πολιτισμικής κληρονομιάς είναι σήμερα απαραίτητο μέσο και Εξαμεσίου κατευθύνση στο χώρο της Αρχαιομετρίας αλλά και της Συ-ντήρησης. Ο Edward V. Sayre υπηρέξ πρωτοπόρος ερευνη-τής, που ανέπτυξε ουσιαστικά τις μεθόδους αυτές μέσα στα τελευταία 50 χρόνια, στο εργαστήριό του, το Conservation Analytical Laboratory του περιήριου Smithsonian Institution των Η.Π.Α. Οι παλαιο μαθητές και συνεργάτες του πρωτοπό-ρου ερευνητή διοργάνωσαν ένα διήμερο Συμπόσιο προς τι-μήν του, στις 21 και 22.9.98, με τίτλο "Patterns and Process". Την ειδική αυτή επιστημονική συνάντηση παρακολούθησαν 30 ερευνητές από όλο τον κόσμο και παρουσίασαν 20 επιλεγ-μένες εργασίες για τη μελέτη αρχαίας κεραμικής, μετάλλων, γυαλιού, μαρμάρων και άλλων αρχαιολογικών υλικών, από τον Παλαιό και το Νέο Κόσμο, με χρήση πρωτοποριακών τε-χνικών διαχείρισης αναλύσεων και βάσεων δεδομένων. Στο Συμπόσιο υπηρέξ και ελληνική συμμετοχή με τίτλο: "Total variation as a measure of variability in chemical data-sets", ο-πο τους Βυκελά Ι. Γαργίος και Β. Κωλικόγλου. Τα Πρακτικά του Συμποσίου πρόκειται να εκδοθούν σ' ένα χρόνο.

Η Αρχαιομετρία σε ελληνικά μεταπτυχιακά προγράμματα

Η "Νέα Αρχαιολογία", που την οραματίστηκε και πρό-τεινε μερικές δεκαετίες πριν ο Colin Renfrew, φαίνεται πως είναι πιο πραγματικότητα, όχι μόνο στα προγράμματα σπου-δών των ευρωπαϊκών και αμερικανικών Πανεπιστημίων αλλά και στην Ελλάδα. Στις μέρες μας, λοιπόν, οι αρχαιολογοί όχι μόνο χρησιμοποιούν και αξιολογούν στην αρχαιολογική με-λέτη δεδομένα από όλο το φάσμα των επιστημών αλλά και εκπαιδεύονται σε νέες τεχνικές των γεωεπιστημών, της φυσικής, της χημείας και άλλων, ιδιαίτερα οι νέοι. Παρακο-λουθώντας την καινούρια πολιτική του Υπουργείου Παιδεί-ας, το Πανεπιστήμιο Κρήτης Εκκίνησε από φέτος ένα και-νούριο διατμηματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας και του Τμήματος

Επιστήμης Υπολογιστών (ΕΠΕΑΕΚ), με τίτλο: "Συστήματα Πολιτισμικών Πληροφοριών και Διαχείρισης της Πολιτισμ-ικής Κληρονομιάς". Έτσι, αρκετοί ειδικοί από τις θετικές Επιστήμες, με σημαντική παρουσία στο χώρο της Αρχαιο-μετρίας, έχουν κληθεί και διδάσκουν ήδη νέους αρχαιολό-γους και συντηρητές, ειδικά θέματα, όπως: απόλυτες χρο-νολογήσεις, μελέτες τεχνολογίας κεραμικών και μετάλλων, μελέτες προέλευσης αρχαιολογικών υλικών, οργανικά κατά-λοιπα, γεωφυσικές διασκοπήσεις κ.ά. Ανάλογα προγράμμα-τα έχουν αρχίσει ήδη στη Σχολή Θετικών Επιστημών και στην Πολυτεχνική Σχολή του Α.Π.Θ. Πρόκειται, αναμφισβη-τητα, για καινοτόμες πρωτοβουλίες, και η επιστημονική κοι-νότητα περιμένει με πραγματικό ενδιαφέρον τα πρώτα απο-τελέσματα από αυτά τα πρωτοποριακά προγράμματα που ο-πευφάνονται σε νέους επιστημονικούς πολλών ειδικοτήτων, οι οποίοι πολύ σύντομα θα κληθούν να διαχειριστούν με περι-οχή υπευθυνότητα το μεγάλο κεφάλαιο της πολιτισμικής κλη-ρονομιάς μας.

Μεταλλευτικό Μουσείο Αγίου Κηρύκου

"Την ίδια ώρα που ο Φειδίας σμίλευε τις ιδανικές μορ-φές του στη ζώφωρο του Παρθενώνα, κάποιος ανώνυμος εργάτης έσκαβε στα έγκατα της γης του Ιαυρίου αναζητώ-ντας ασήμια. Τόσο ο επώνυμος εργάτης του πνεύματος όσο και ο ανώνυμος εργάτης του κομπούριου μάχου συνέβα-λαν στην οικοδόμηση του μεγαλειώδους για τα επιτεύγματα του πολιτισμού της αρχαίας Ελλάδας."

Μ' αυτή την εισαγωγή, η "Πρωτοβουλία για τη Διατήρη-ση Μνημείων Μεταλλευτικής Δραστηριότητας" στέλνει από την απομονωμένη Ιακρία πολιτισμικό κάλεσμα σ' όλους τους Έλληνες, ειδικούς και μη, για να ενδιαφερθούν, να ούσωμε και να διατηρήσουμε ό,τι σώθηκε από τα μνημεία μεταλλευτικής δραστηριότητας στον τόπο μας. Πρωτεργά-της της κίνησης ο κ. Θωμάς Κατασάρος, που, με μια μικρή ο-μάδα συνεργατών του και με την αείσθητη υποστήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έβαλε ως πρώτο στόχο τη συντη-ρηση και ανάδειξη των μεταλλευτικών στόνων του Αγίου Κηρύκου Ιακρίας και τη δημιουργία ειδικού μουσείου στο Ε-σωτερικό τους. Επειδή στις μέρες μας τέτοιες λαμπρές πρωτοβουλίες όχι μόνο σπάνιζον αλλά και σπάνια προβά-λονται, οι στήλη μεταφέρουν το κάλεσμα σε κάθε ενδιαφερό-μενο, επισημαινόντας ότι μαζί με τα συγχρητήρια είναι α-ναγκαία και κάθε μορφή συνεργασία ή υποστήριξη για το Μεταλλευτικό Μουσείο.

Δελτίο συνδρομής

Να αποσταλεί συμπληρωμένο και συνοδευμένο από το αντίτιμο της συνδρομής στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, οδός Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ fax: 3219957

Επιθύμη να εγγραφώ συνδρομητής για ένα χρόνο - 4 τεύχη - από το τεύχος αριθμ. _____

Συνδρομή Εσωτερικού: Δρχ. 7.000 - Σωματείων, Συλλόγων 8.000 - Οργανισμών, Τραπεζών, Ν.Π.Δ.Δ., Α.Ε. 10.000 - Μαθητών και Σπουδαστών 6.000 (με αποστολή φωτοτυπίας αστυνομικής ή φοιτητικής ταυτότητας αντίστοιχα).

Εξωτερικού: Αεροπ. ταχυδρ. Ευρώπης \$40 - Αμερικής, Καναδάς, Αυστραλία \$45 - Κύπρος \$35 - Σπουδαστών εξωτερικού \$35. Πώληση παλαιών τευχών (1 έως και 54) 950 δρχ.

Τρόπος πληρωμής: Ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ

Επώνυμο _____

Όνομα _____

Οδός _____

Αριθμός _____

Τηλ. _____

Πόλη _____

Ταχ. Κώδ. _____

Ημερομηνία _____

Υπογραφή _____